

18 Mart 2020

Covid19 (Korona Virüs)'ün ekonomiye olası etkileri Konusunda alınması gereken tedbirler

İlk olarak Aralık 2019'da Çin'de ortaya çıkan Covid19 (Korona virüs) salgını, daha sonra yeterli önlemlerin alınmaması sonucu başta Avrupa ülkeleri ve ABD olmak üzere tüm dünyaya yayılmıştır. 19 Mart 2020 tarihi itibariyle Dünya çapında virüsten etkilenen sayısı 220.000'i, ölüm sayısı ise 9.000 'i aşmış bulunmaktadır. Türkiye'de ise Virüs vakası sayısı 193'e ulaşırken, maalesef 2 ölüm vakası gerçekleşmiştir. Virüsten korunmaya yönelik alınan önlemler kapsamında uçak seferlerinin durdurulması ve sınırların kapatılması nedeniyle, önce havayolu, turizm, yiyecek/içecek sektörleri ve sırasıyla diğer sektörler olumsuz etkilenmeye başlamıştır. Ekonomide bugüne kadar eşi görülmemiş bu durum, tüm ülkeleri endişeye sevk etmekte ve Hükümetleri peş peşe tedbir almaya zorlamaktadır.

Bu çerçevede Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı R. Tayyip Erdoğan tarafından 18.03.2020 tarihinde açıklanan 21 maddelik ekonomik tedbirler ve 100 milyar tutarındaki destek paketi, diğer ülkelerin benzer paketleri ile mukayese edildiğinde yeterli olmayıp, kamuoyunun beklentilerini de karşılamamıştır.

Ülke ekonomisinin giderek derinleşen bu süreçten en az etkilenmesi, tüm bireylere ve sektörlerle olan etkilerinin azaltılması amacıyla, başta Hükümet olmak üzere tüm kurumlar tarafından alınması gereken tedbirlere ilişkin önerilerimiz aşağıdadır.

1. Bu dönemde kamu harcamalarını artırmak bir zorunluluk olup, öncelikle vatandaşların sağlığını korumak ve sağlık sistemini güçlendirmek adına gerekli tüm harcamalar tereddüt g yapılmalıdır.
2. Kamu harcamalarının kompozisyonu, krizden etkilenen sektörlerde iş ve istihdam kaybını önleyecek bir anlayışla gözden geçirilmeli ve bu tür harcamalara öncelik verilmelidir.
3. Krizden birinci derecede etkilenen sektörlerin başında gelen havayolu şirketlerine ve turizm sektörüne nakit teşvik dâhil, her türlü destek sağlanmalıdır.
4. Kapatma kararından ve kalkın kalabalıktan uzak durma tavrından en fazla etkilenen perakende, yiyecek içecek, küçük esnaf gibi kesimlere her türlü yardım ve destek sağlanmalı, istihdam teşvikleri acilen devreye sokulmalı ve İşsizlik Sigortası Fonu bu amaçla kullanılmalı, çalışanların işlerini kaybetmeleri ve eleman çıkartmaları engellenmelidir.
5. Krizden yoğun olarak etkilenecek sektörlerle her türlü ücretli izinler yaygınlaştırılmalı ve yıllık ücretli izin hakkından mahsup edilmemelidir.
6. İşsiz kalan vatandaşlara İşsizlik Sigortası Fonu'ndan maaş ödemesi yapılmalı, böylece gündelik hayata katılmaları ve ihtiyaçlarını karşılanmaları sağlanmalıdır.

7. Bu dönemde hiç kimsenin elektriği, suyu ve doğal gazını kesilmemeli, elektrik, su ve doğalgaz ödemeleri belirli sürelerle ertelenmelidir. Bu nedenle finansman ihtiyacı doğan Belediyelere ve dağıtım şirketlerine gerekli destek sağlanmalıdır.
8. Görev ve sorumlulukları artan Belediyelerin önemli gelir kaynaklarından birisi olan İller Bankası'ndan elde ettikleri gelirlere, önümüzdeki dönemde hiçbir kesinti yapılmaması Belediyelere ek bir kaynak sağlayacaktır.
9. Tüm işletmeler, sanayiciler yaşadıkları sıkıntıları aşmak için kredi kullanmak zorunda olup, KOBİ'nin ve esnafın kredi kullanımında engelle karşılaşmalarını için süratle sicil affı çıkartılmalıdır.
10. Kamu Özel Sektör İşbirliği modeliyle yapılarak garanti verilen projelere yapılacak ödemelerin bir yıl süreyle ertelenmesi halinde, kamu ciddi bir gelir kaynağına kavuşmuş olacaktır.
11. Ödeme sisteminde ve likiditeye erişimde herhangi bir tıkanma oluşmaması için TCMB ile bankalar arasında ve bankaların kendi aralarında likiditeye erişim kanalları açık tutulmalı, krizden yoğun olarak etkilenen sektör ve firmalara yönelik özel kredi destek programları acilen geliştirilmelidir.
12. Bankaların, geçici ödeme sıkıntısı yaşayan firmalardan kredilerini geri çağırımları önlenmeli, temerrüde düşme riski olan kredilerin vadesi uzatılmalıdır.
13. Kredi kartı kullanımında ve tüketici kredilerinde kolaylaştırıcı önlemler alınmalıdır.
14. Bankalar tarafından uygulanan kredi faiz oranları, TCMB politika faizinde yapılan indirimle paralel olarak güncellenmelidir.
15. TCMB döviz likidite yönetimini en etkin bir şekilde yapmalıdır.
16. Eximbank kredilerinde vade uzatılmalı veya yapılandırılmalıdır. Gümrüğü kapalı ülkelere ihracat yapıp, malı alıcısına ulaşamayanlara ilave Eximbank limitleri açılmalıdır.
17. Temel gıda ve tarım ürünlerindeki tedarik zincirini zayıflatacak kısıtlayıcı uygulamalardan kaçınılmalıdır.
18. Turizmcilerin taleplerine uygun olarak, bir yıl süreyle ertelenmiş olan "Turizm Tanıtma Fon ve "Konaklama Vergisi" kaldırılmalıdır.
19. İŞKUR tarafından KOBİ'lerin personel istihdamına sağlayacağı destek ve teşvikler artırılmalıdır.
20. Milli Eğitim Bakanlığı ve Halk Eğitim Merkezlerinde çalışan ücretli öğretmenler yaklaşık 190 bin kişi okullar tatil olduğu için derslere giremiyorlar, derslere giremedikleri için de ücret alamıyorlar. Bunların ücretlerinin ödenmesi için gerekli düzenleme yapılmalıdır.
21. Öğle yemeklerini okulda yiyen yoksul ailelerin çocuklarına evlerinde yemek servisi yapılmalı, bu mümkün olamıyorsa yemek bedelleri ailelerine ödenmelidir.
22. Virüsle mücadelede personel yetersizliği çekilen alanlarda gönüllüler ile destek sağlanarak, zafiyet yaşanmasının önüne geçecek tedbirler alınmalıdır.

Demokrat Parti olarak, tüm dünyada yaşanan bu eşi görülmedik krizden en az zarar ile kurtulmak için, Hükümet ve kamu kurumları başta olmak üzere tüm kesimleri zamanında gerekli tedbirleri almaya ve vatandaşları ise sorumluluk bilinci içinde hareket ederek, alınan ve alınacak tüm tedbirlere harfiyen uymalarını talep ediyor ve bekliyoruz.